

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2011
VI. volební období

415

Vládní návrh

na vydání

zákona

**kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb.,
Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů**

V l á d n í n á v r h

ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne 2011,

**kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb.,
Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Čl. I

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb., ústavního zákona č. 515/2002 Sb., ústavního zákona č. 319/2009 Sb. a ústavního zákona č. .../2011 Sb., se mění takto:

1. V čl. 54 odstavec 2 zní:

„(2) Prezident republiky je volen v přímých volbách.“

2. Čl. 56 zní:

„Čl. 56

(1) Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

(2) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů. Není-li takový kandidát, koná se za čtrnáct dnů po začátku prvního kola volby druhé kolo volby, do kterého postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby. Při rovnosti hlasů postupují do druhého kola volby všichni kandidáti, kteří v prvním kole volby získali nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů, a nejsou-li takoví kandidáti alespoň dva, postupují i kandidáti, kteří obdrželi druhý nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů.

(3) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Je-li takových kandidátů více, prezident republiky není zvolen a do deseti dnů se vyhlásí nová volba prezidenta republiky.

(4) Pokud kandidát, který postoupil do druhého kola volby, přestane být volitelný za prezidenta republiky před druhým kolem volby anebo se práva kandidovat vzdá, postupuje do druhého kola volby kandidát, který v prvním kole volby získal další nejvyšší

počet platných hlasů oprávněných voličů. Druhé kolo volby se koná i tehdy, účastní-li se ho pouze jeden kandidát.

(5) Navrhovat kandidáta je oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů.

(6) Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

(7) Volba prezidenta republiky se koná v posledních šedesáti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky, nejpozději však třicet dnů před uplynutím volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, koná se volba prezidenta republiky do devadesáti dnů.

(8) Volbu prezidenta republiky vyhláší předseda Senátu nejpozději devadesát dnů před jejím konáním. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Senátu volbu prezidenta republiky nejpozději do deseti dnů poté a zároveň nejpozději osmdesát dnů před jejím konáním.

(9) Není-li funkce předsedy Senátu obsazena, vyhláší volbu prezidenta republiky předseda Poslanecké sněmovny.“.

3. Čl. 58 zní:

„Čl. 58

Další podmínky výkonu volebního práva při volbě prezidenta republiky, jakož i podrobnosti navrhování kandidátů na funkci prezidenta republiky, vyhlásování a provádění volby prezidenta republiky a vyhlásování jejího výsledku a soudní přezkoumání stanoví zákon.“.

4. V čl. 59 odst. 1 a v čl. 61 se slova „Poslanecké sněmovny“ nahrazují slovem „Senátu“.

5. V čl. 62 se na konci písmene k) čárka nahrazuje tečkou a písmeno l) se zrušuje.

6. V čl. 65 odstavec 2 zní:

„(2) Senát může se souhlasem Poslanecké sněmovny podat ústavní žalobu proti prezidentu republiky k Ústavnímu soudu, a to pro velezradu nebo pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku; velezradou se rozumí jednání prezidenta republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu. Ústavní soud může na základě ústavní žaloby Senátu rozhodnout o tom, že prezident republiky ztrácí prezidentský úřad a způsobilost jej znovu nabýt.“.

7. V čl. 65 se za odstavec 2 vkládá odstavec 3, který zní:

„(3) K přijetí návrhu ústavní žaloby Senátem je třeba souhlasu třípětinové většiny přítomných senátorů. K přijetí souhlasu Poslanecké sněmovny s podáním ústavní žaloby je třeba souhlasu třípětinové většiny všech poslanců; nevysloví-li Poslanecká sněmovna souhlas do tří měsíců ode dne, kdy o něj Senát požádal, platí, že souhlas nebyl dán.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

8. V čl. 66 větě první se slova „čl. 63 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j),“ nahrazují slovy „čl. 63 odst. 1 písm. a) až e) a h) až j) a“.
9. V čl. 66 větě druhé se slova „čl. 62 písm. a), b), c), d), e), k), l)“ nahrazují slovy „čl. 62 písm. a) až e) a k) a dále čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Senátu“ a na konci textu článku se doplňují slova „, kterému též přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkce prezidenta republiky podle čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny“.
10. V čl. 87 odst. 1 se na konci písmene k) čárka nahrazuje tečkou a písmena l) a m) se zrušují.

Čl. II

Účinnost

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2012, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 6 a 7, která nabývají účinnosti dnem 8. března 2013.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

Návrh novely Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) vychází z Programového prohlášení vlády a jeho hlavním cílem je zavedení institutu přímé volby prezidenta republiky (dále také jen „prezident“) do ústavního pořádku České republiky.

1. Platná a navrhovaná právní úprava

Platná právní úprava:

Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky, včetně způsobu jeho volby, upravuje především Ústava, a to v rámci úpravy moci výkonné podle hlavy třetí. Prezident je hlavou státu. Prezident není z výkonu své funkce odpovědný a úřadu se ujímá složením slibu. Tato úprava v zásadě odpovídá dosavadní ústavní tradici, neboť navazuje na úpravu postavení prezidenta podle Ústavní listiny z roku 1920.

Volební období prezidenta trvá podle Ústavy pět let a začíná dnem složení slibu.

Prezidenta volí Parlament České republiky na společné schůzi obou komor. Volba prezidenta a otázky s ní související jsou upraveny zejména v čl. 56 až 58 Ústavy. Volba se koná v posledních 30 dnech volebního období úřadujícího prezidenta. Uvolní-li se úřad prezidenta, koná se volba do 30 dnů.

Prezidentem může být zvolen občan, který je volitelný do Senátu. Nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.

Navrhnout kandidáta je oprávněno nejméně deset poslanců nebo deset senátorů. Prezidentem je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.

Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a všech senátorů, koná se do čtrnácti dnů druhé kolo volby, do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu. Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola pak postupuje kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů. Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.

Nebyl-li prezident zvolen ani ve druhém kole, koná se do čtrnácti dnů třetí kolo volby, v němž je zvolen ten z kandidátů druhého kola, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů. Nebyl-li prezident zvolen ani ve třetím kole, konají se nové volby.

Podrobnosti o volbě prezidenta v návaznosti na úpravu obsaženou v Ústavě stanoví čl. 2 Volebního řádu pro volby konané Poslaneckou sněmovnou a pro nominace vyžadující souhlas Poslanecké sněmovny, který je přílohou č. 2 k zákonu č. 90/1995 Sb., o jednacím

řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Zde je upravena jednak volba prezidenta tajným hlasováním, jednak volba hlasováním veřejným.

Prezident skládá slib do rukou předsedy Poslanecké sněmovny na společné schůzi obou komor, kterou svolá předseda Poslanecké sněmovny do 30 dnů po zvolení prezidenta.

Prezident nestojí jako hlava státu v čele výkonné moci, neboť postavení jejího vrcholného orgánu svěřuje Ústava vládě. Tato koncepce odpovídá standardnímu postavení prezidenta v republice parlamentního typu.

Podle čl. 65 odst. 2 Ústavy může být prezident, který jinak není z výkonu své funkce odpovědný, stíhán pro velezradu, a to před Ústavním soudem v procesu tzv. impeachmentu na základě žaloby Senátu. K přijetí žaloby Senátu postačuje prostá většina hlasů přítomných senátorů. Skutková podstata velezrady je vymezena až v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a to jako jednání prezidenta směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu. Trestem za velezradu může být pouze ztráta prezidentského úřadu a způsobilosti jej znovu nabýt.

Navrhovaná právní úprava:

Záměrem předloženého návrhu novely Ústavy je příprava zavedení přímé volby hlavy státu občany České republiky tak, aby se přímá volba prezidenta uskutečnila poprvé již v roce 2013, kdy skončí funkční období stávajícího prezidenta.

Přijetím novely Ústavy dojde k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných jejich přímým rozhodováním o obsazení úřadu prezidenta. Přímou volbu prezidenta si podle výsledků průzkumů veřejného mínění dlouhodobě přeje většina občanů České republiky. Přestože však již v minulosti bylo do Poslanecké sněmovny předloženo několik návrhů na zavedení přímé volby prezidenta, jejich přijetí ve formě ústavního zákona bránilo rozdílné názory na konkrétní způsob provedení volby.

Právní úprava vlastní procedury volby prezidenta, včetně rozsahu soudního přezkumu, bude obsažena ve zvláštním volebním zákoníku, který bude přijímán jako běžný zákon v režimu čl. 40 Ústavy.

Návrh si po přijetí vyžádá též změnu souvisejících právních úprav obsažených v zákoně č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a v zákoně č. 150/2002 Sb., soudním řádu správním, ve znění pozdějších předpisů. Tyto zákony budou měněny v souvislosti s návrhem volebního zákoníku, který připravuje Ministerstvo vnitra.

V řadě demokratických států Evropy a světa je prezident volen přímo občany, a to i v zemích, jejichž ústavní zřízení je uspořádáno ve formě parlamentní republiky. K takovým státům patří např. Rakousko, Irsko, Island, Finsko a Portugalsko. Ve střední a východní Evropě došlo od počátku 90. let 20. století k zavedení přímé volby prezidenta v naprosté většině států, např. na Slovensku, v Polsku, v Litvě, ve Slovinsku, v Chorvatsku, v Rumunsku a v Bulharsku.

Navrhovatelem kandidáta na prezidenta je podle předloženého návrhu občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta. Jde-li o stanovený počet občanů

v petici, vychází se z toho, že je nutno stanovit takový počet, který bude deklarovat dostatečně silnou podporu kandidáta a zamezí nadměrnému užívání tohoto práva.

Navrhovat kandidáta je oprávněna rovněž skupina 20 poslanců nebo 10 senátorů.

Volba prezidenta je založena, stejně jako u voleb do Senátu, na dvoukolovém volebním systému s absolutní většinou v 1. kole volby.

Vzhledem k tomu, že volba prezidenta se již nebude uskutečňovat na společné schůzi obou komor Parlamentu, kterou podle dosavadní právní úpravy v čl. 37 odst. 1 Ústavy svolává předseda Poslanecké sněmovny, bude volby prezidenta vyhlášovat předseda Senátu, který je podle platné právní úpravy vyhlášoval pouze v případě rozpuštění Poslanecké sněmovny; do jeho rukou bude také prezident skládat slib. Důvodem je, že Senát je Ústavou konstruován jako permanentně činný a nerozpuštělný orgán. Senát je tak více stabilizujícím činitelem. Je ústavně založen na principu permanence své činnosti a zajišťuje tak kontinuitu, a to i ve vztahu k čl. 66 Ústavy. Pouze v případě, že by předseda Senátu nebyl v rozhodném okamžiku zvolen, vyhlášoval by volbu prezidenta předseda Poslanecké sněmovny.

V předloženém návrhu bylo přistoupeno i ke změně čl. 66 Ústavy. S ohledem na vazby mezi orgány moci výkonné a zákonodárné je vhodnější, aby v době, kdy úřad prezidenta je uvolněn a kdy přechází pravomoc jmenovat a odvolávat předsedu a další členy vlády na předsedu Poslanecké sněmovny, nevyhlášoval volby do tohoto zákonodárského orgánu předseda vlády jako ústavní činitel, jehož postavení je na Poslanecké sněmovně, resp. na výsledku nových voleb, závislé. Ze stejného důvodu se v nově navrhované právní úpravě v době, kdy úřad prezidenta bude po přechodnou dobu uvolněn, svěřuje pravomoc vyhlášovat volby do Poslanecké sněmovny předsedovi Senátu a pravomoc vyhlášovat volby do Senátu předsedovi Poslanecké sněmovny.

Kromě samotného zavedení přímé volby prezidenta návrh novely Ústavy rozšiřuje též možnost ústavněprávního postihu prezidenta v rámci tzv. impeachmentu, a to tak, aby vedle velezrady, jejíž skutková podstata se přenáší přímo do Ústavy, mohl být prezident stíhán i pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku. Do procedury zahájení ústavněprávního postihu prezidenta by vedle Senátu měla být nově zapojena i Poslanecká sněmovna, neboť k podání ústavní žaloby Senátu proti prezidentu k Ústavnímu soudu bude nezbytný její souhlas. V obou komorách by se v těchto případech mělo rozhodovat ústavní většinou.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh novely Ústavy respektuje obecnou dikci Ústavy a ústavní principy a nedotýká se podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy).

Navrhovaná úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami a obyčejí ani s ostatními prameny mezinárodního práva.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Předložený návrh ústavního zákona se netýká práva Evropské unie, předmět úpravy spadá do výlučné působnosti každého členského státu Evropské unie, návrh tak není ani

v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, tj. s primárním a sekundárním právem Evropské unie, s obecnými zásadami práva Evropské unie a s judikaturou Soudního dvora Evropské unie.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Finanční náklady spojené s uspořádáním jednoho kola volby prezidenta lze odhadovat přibližně ve stejné výši jako při konání celostátní referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii v roce 2003, případně jako ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet činí přibližně 500 mil. Kč. K tomu je nutné zohlednit náklady na případné korespondenční hlasování. Finanční náklady v případě konání druhého kola volby prezidenta jsou přibližně o polovinu vyšší než náklady spojené s jednokolovou volbou prezidenta, tj. přibližně 750 mil. Kč plus náklady na případné korespondenční hlasování.

Náklady na korespondenční hlasování lze vyčíslit následovně: Pokud by možností hlasování poštou využilo 50 % voličů (při průměrném počtu 8 mil. voličů), náklady by činily cca 165 mil. Kč. Pokud by této možnosti využila jen třetina voličů, činily by náklady cca 107 mil. Kč. Počet voličů, kteří budou chtít hlasovat poštou, lze však v tomto případě těžko odhadnout. Podle zkušeností z jiných zemí využívá možnosti korespondenčního hlasování např. v Německu kolem 7 % voličů, ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku kolem 15 % a ve Švýcarsku, které je na korespondenčním hlasování tradičně založeno, dokonce až 50 % voličů. V České republice se předpokládá při konání prvních voleb podle volebního zákoníku nižší podíl korespondenčních hlasů na celkovém počtu odevzdaných hlasů.

Zdrojem finančního krytí přímé volby prezidenta budou, stejně jako u voleb do Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky, finanční prostředky státního rozpočtu alokované v kapitole Všeobecná pokladní správa.

Vyčíslení finančních nákladů na přímou volbu prezidenta vychází z výpočtů Ministerstva vnitra zpracovaných v souvislosti s přípravou návrhu věcného záměru volebního zákoníku.

5. Předpokládané sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen.

7. Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (RIA)

Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace není v tomto případě provedena, neboť navrhovaná legislativní změna má procesní charakter a podle části 3 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, schválených usnesením vlády č. 877 ze dne 13. srpna 2007, se RIA v těchto případech neprovádí. Změna procesu volby prezidenta republiky z nepřímé na přímou volbu si vyžádá dopady na státní rozpočet ve shora uvedené výši.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 (čl. 54 odst. 2)

Záměrem návrhu je prohloubit účast občanů České republiky na rozhodování o věcech veřejných. Prezident je ústavním orgánem systematicky zařazeným do rámce moci výkonné. Současně je hlavou státu a jeho reprezentantem v rovině vnitropolitické i mezinárodní. Je proto namístě zavést přímou volbu prezidenta občany České republiky.

Ustanovení představuje ústavní základ pro další navazující ustanovení Ústavy, jimiž budou stanoveny další podrobnosti a vytvořeny další předpoklady pro zavedení institutu přímé volby prezidenta republiky do ústavního pořádku České republiky.

K bodu 2 (čl. 56)

Volba prezidenta je založena, stejně jako u voleb do Senátu, na dvoukolovém volebním systému s absolutní většinou v 1. kole volby.

Do odstavců 1, 6 a 7 jsou zařazeny základní principy volebního práva pro volbu prezidenta, které se shodují s principy voleb do Poslanecké sněmovny, respektive Senátu Parlamentu České republiky a do zastupitelstev územních samosprávných celků.

V odstavcích 2 až 4 je upravena volební procedura.

Za určitých okolností má být možné, aby prezident republiky byl zvolen již v 1. kole volby, takže 2. kolo by se vůbec nemuselo konat. Konkrétně by tomu tak bylo v případě, kdyby některý z kandidátů v 1. kole volby obdržel nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů. Tato většina se tedy počítá nikoliv z celkového počtu oprávněných voličů, ale pouze z těch, kteří využijí svého volebního práva a v rámci volby odevzdají platný hlas.

Pokud žádný z kandidátů v 1. kole volby nezíská nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů, bude se konat 2. kolo volby. Do 2. kola volby postoupí 2 nejúspěšnější kandidáti z 1. kola volby. Ve 2. kole volby by byl zvolen ten z postoupivších kandidátů, který by získal více hlasů. Tato úprava je v České republice známa již z voleb do Senátu a v zásadě se uplatňuje i ve většině států, v nichž je prezident republiky volen přímo ve dvoukolové volbě.

Návrh pamatuje i na případy, kdy by mezi kandidáty na jinak postupových místech došlo k rovnosti hlasů, a stanoví pro tyto případy jasná pravidla. Pro případ, že by mezi kandidáty v 1. kole volby došlo k rovnosti hlasů, navrhuje se stanovit zvláštní úpravu, jejímž smyslem je předjít možným výkladovým problémům v případě, kdy by vysoce nepravděpodobná situace rovnosti hlasů nastala. V takovém případě by platilo, že při rovnosti hlasů u kandidátů, kteří se v 1. kole volby umístili na 1. místě, by do 2. kola volby postoupili všichni takoví kandidáti; jelikož by v takovém případě bylo zajištěno, že se ve 2. kole utká více kandidátů, z 2. místa by již žádný kandidát nepostupoval. Pokud by k hypotetické rovnosti hlasů došlo u kandidátů, kteří se umístili v 1. kole volby na 2. místě, postoupili by vedle jednoho kandidáta z prvního místa také všichni kandidáti z místa druhého. V obou těchto případech tak bude zajištěno, že ve 2. kole volby bude možné vybírat z více kandidátů.

Pokud by k rovnosti hlasů došlo ve 2. kole volby, platilo by, že prezident nebyl zvolen a do deseti dnů by předseda Senátu vyhlásil novou volbu prezidenta, která by proběhla jako

plnohodnotná dvoukolová volba a účast v ní by nebyla podmíněna účastí ve volbě předcházející, jež ke zvolení prezidenta nevedla. Obecně však lze konstatovat, že dosažení rovnosti hlasů v 1. kole, resp. ve 2. kole volby, je vysoce nepravděpodobné a uvedená ustanovení tak představují spíše jakousi ústavní pojistku pro případ, že by tato vysoce nepravděpodobná varianta přece jenom nastala.

V odstavci 4 je řešena situace, kdy kandidát, který postoupil do 2. kola volby, přestane být volitelný za prezidenta před 2. kolem volby (tj. kdy kandidát přestane splňovat podmínky volitelnosti uvedené v článku 19 odst. 2 ve spojení s článkem 57 odst. 1 Ústavy nebo v tomto mezidobí zemře). Nastane-li taková situace, pak do 2. kola volby postupuje kandidát, který získal další nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Smyslem této úpravy je zajistit, aby se ve 2. kole vždy utkali dva kandidáti, což odpovídá principu voleb. Pouze v případě, kdyby již nebyl žádný další kandidát, který by do 2. kola volby mohl postoupit, konalo by se 2. kolo volby pouze s jedním kandidátem. Ačkoliv bylo pro podobné případy zvažováno i jiné řešení, a to fikce zvolení či opakování voleb, bylo zvoleno výše uvedené řešení, a to z důvodu, aby se zabránilo spekulativním odstupováním kandidátů po 1. kole volby s cílem zmařit volbu jako takovou. I v tomto případě se tak jedná spíše o ústavní pojistku, motivující k odpovědnému chování kandidátů na prezidenta.

V odstavci 5 je upraveno oprávnění navrhopvat kandidáty na prezidenta. Je zde stanoveno, že navrhopvat kandidáta může každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta. Jde-li o stanovený počet občanů v petici, vychází se z toho, že je nutno stanovit takový počet, který bude deklarovat dostatečně silnou podporu kandidáta a zamezí nadměrnému užívání tohoto práva. Na druhou stranu však musí být počet podpisů pod peticí stanoven tak, aby bylo možné ověřit, že podpisy pod peticí nejsou fiktivní. Z tohoto pohledu se počet 50 000 podpisů jeví jako odpovídající oběma sledovaným účelům. Navrhopvat kandidáta by byla oprávněna rovněž skupina nejméně 20 poslanců nebo nejméně 10 senátorů; zatímco v případě senátorů zůstává zachován stávající počet, v případě poslanců návrh oproti současné úpravě vyžaduje dvojnásobný počet navrhovatelů, a to z důvodu, aby byl zohledněn vyšší celkový počet poslanců (200) vůči celkovému počtu senátorů (81). Současně je smyslem navržené úpravy zohlednit i to, že kandidáti budou navrhováni i občany České republiky a nebylo by tudíž žádoucí, aby celkový počet navržených kandidátů byl extrémně vysoký.

V odstavci 7 návrh stanoví, že volba prezidenta se koná v posledních šedesáti dnech volebního období úřadujícího prezidenta, nejpozději však třicet dnů před uplynutím volebního období prezidenta. Uvedené lhůty jsou nastaveny tak, aby byl zajištěn dostatečný časový prostor pro organizačně technické zabezpečení volby prezidenta a předešlo se riziku uprázdnění prezidentského úřadu. V případě, že se uvolní úřad prezidenta v průběhu volebního období prezidenta, koná se volba prezidenta do devadesáti dnů, ne však dříve než 80 dnů po jejím vyhlášení. Tato minimální osmdesátidenní lhůta je stanovena s ohledem na organizačně technické zabezpečení volby prezidenta, především na zabezpečení korespondenčního hlasování, předpokládaného připravovaným volebním zákoníkem.

V odstavci 8 se nově navrhuje, že vyhlášovatelem volby prezidenta bude předseda Senátu, který podle platné právní úpravy volbu prezidenta vyhláší pouze za situace, kdy je rozpuštěna Poslanecká sněmovna. Jeví se však účelné, aby volbu prezidenta vyhlášoval předseda Senátu vždy, neboť v případě Senátu se jedná o instituci založenou na principu permanence její činnosti. Senát je tak více stabilizujícím činitelem a zajišťuje zároveň kontinuitu i v intencích čl. 66 Ústavy, tj. v případě uvolnění úřadu prezidenta v průběhu jeho funkčního období. Lhůty pro vyhlášení volby prezidenta jsou stanoveny v návaznosti na termíny pro konání této volby. Lhůta stanovená ve větě druhé je ke lhůtě ve větě první ve

vztahu *lex specialis* a má před lhůtou podle věty první přednost. Věta první tohoto odstavce se v případě uvolnění úřadu prezidenta republiky nepoužije.

V odstavci 9 je upraven případ, kdyby předseda Senátu nebyl v rozhodném okamžiku zvolen; v takovém případě bude volbu prezidenta vyhlášovat předseda Poslanecké sněmovny. Toto ustanovení účinným způsobem snižuje riziko vzniku ústavní krize, spočívající v nemožnosti vyhlásit volbu prezidenta, pokud by funkce předsedy Senátu nebyla aktuálně obsazena.

K bodu 3 (čl. 58)

Podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb a soudní přezkum stanoví volební zákoník, který bude přijat v režimu čl. 40 Ústavy. K přijetí takového volebního zákona je třeba, aby byl schválen Poslaneckou sněmovnou i Senátem, a to nadpoloviční většinou přítomných poslanců nebo senátorů. Není tedy možné, aby volební zákon byl přijat přes nesouhlas Senátu či proti jeho vůli.

K bodu 4 (čl. 59 odst. 1 a čl. 61)

V duchu návrhu čl. 56 odst. 4, podle kterého bude volby prezidenta vyhlášovat předseda Senátu, se navrhuje, aby také do jeho rukou prezident skládal slib a vzdával se svého úřadu. I zde je hlavním důvodem skutečnost, že Senát nelze, na rozdíl od Poslanecké sněmovny, rozpustit, takže nemůže nastat situace, respektive je výrazně méně pravděpodobné, že by Ústava předpokládala učinění úkonu vůči ústavnímu činiteli, jehož post v danou chvíli není obsazen.

K bodům 5, 9 a 10 [čl. 62 písm. l), čl. 66 a 87 odst. 1 písm. l) a m)]

Z ustanovení čl. 62 Ústavy je vypouštěna pravomoc prezidenta vyhlášovat referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek [písmeno l)], neboť se jedná o pravomoc, která byla „jednorázová“ a tím, že byla uplatněna a Česká republika již k Evropské unii přistoupila, se tato pravomoc vyčerpala. Uvedená skutečnost je promítnuta i do ustanovení čl. 66 Ústavy, v němž se vypouští odkaz na zrušované ustanovení čl. 62 písm. l) Ústavy. Ze stejného důvodu jsou z ustanovení čl. 87 odst. 1 Ústavy, upravujícího kompetence Ústavního soudu, vypuštěna obsoletní ustanovení pod písmeny l) a m), upravující kompetence Ústavního soudu v souvislosti s referendem o přistoupení České republiky k Evropské unii.

K bodům 6 a 7 (čl. 65 odst. 2 a 3)

Rozšiřuje se možnost ústavněprávního postihu prezidenta tak, aby vedle velezrady mohl být prezident stíhán i pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku. Pojem „ústavní pořádek“ je Ústavou vymezen v jejím čl. 112 odst. 1 a tvoří jej Ústava, Listina základních práv a svobod, ústavní zákony přijaté podle této Ústavy a ústavní zákony Národního shromáždění Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady upravující státní hranice České republiky a ústavní zákony České národní rady přijaté po 6. červnu 1992.

Skutkovou podstatu ústavněprávního deliktu velezrady se v této souvislosti navrhuje definovat přímo v Ústavě, namísto současné nevhodné koncepce, kdy je velezrada vymezena

až v zákoně o Ústavním soudu a kdy je možné její obsah modifikovat „běžným“ zákonem. Samotná definice velezrady se však oproti současnému právnímu stavu podle zákona o Ústavním soudu nemění.

Aby se předešlo výkladovým obtížím, navrhuje se v souvislosti s postihem prezidenta za velezradu hovořit nikoliv o „trestu“, jak to činí současná úprava. Postih za velezradu, popřípadě za hrubé porušení ústavního pořádku, totiž není trestem v trestněprávním smyslu za trestný čin, nýbrž zvláštním druhem ústavněprávní sankce, což se v zájmu vyjasnění možných výkladových obtíží navrhuje zpřesněním dikce Ústavy zdůraznit.

K přijetí návrhu ústavní žaloby Senátem bude třeba souhlasu ústavní většiny, tj. třípětinové většiny přítomných senátorů, což je odůvodněno zejména závažností takového návrhu, která si vyžaduje stanovení přísnější většiny. Smyslem je poskytnout dostatečnou pojistku proti nedůvodným návrhům, které by ve svém důsledku poškozovaly celou Českou republiku, a zdůraznit tak výjimečnost institutu impeachmentu, která musí zůstat zachována i poté, co se okruh možných ústavněprávních deliktů prezidenta stíhatelných před Ústavním soudem výše uvedeným způsobem rozšiřuje.

Do procedury zahájení ústavněprávního postihu prezidenta má být nově zapojena i Poslanecká sněmovna, neboť k podání ústavní žaloby Senátu proti prezidentu k Ústavnímu soudu bude nezbytný její souhlas. To je rovněž odůvodněno závažností takového návrhu a zájmem na zdůraznění výjimečnosti daného druhu řízení. K přijetí souhlasu Poslanecké sněmovny s podáním ústavní žaloby bude třeba souhlasu rovněž ústavní většiny, tj. třípětinové většiny všech poslanců. Aby se předešlo destabilizaci České republiky tím, že návrh Senátu bude Poslaneckou sněmovnou projednáván nepřiměřeně dlouho, navrhuje se stanovit maximální propadnou lhůtu, během níž by musela Poslanecká sněmovna takový návrh projednat, a její marné uplynutí spojit s fikcí nesouhlasu Poslanecké sněmovny s návrhem. Mělo by tedy platit, nevysloví-li Poslanecká sněmovna souhlas do tří měsíců ode dne, kdy o něj Senát požádal, že souhlas Poslanecké sněmovny ke stíhání prezidenta v rámci impeachmentu nebyl dán. Konstrukce fikce nesouhlasu se jeví jako vhodnější oproti opačné konstrukci fikce souhlasu. Fikce souhlasu nebyla zvolena z důvodu, aby případnými obstrukcemi sněmovní menšiny nebylo možné docílit podání ústavní žaloby proti prezidentu, která by neměla oporu ve vůli sněmovní většiny, a tím destabilizovat politickou situaci uvnitř i navenek České republiky.

Navržená koncepce předpokládá, že poté, co by Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas s návrhem ústavní žaloby Senátu na prezidenta, by v dalším řízení již byla ústavní žaloba zastupována pouze Senátem, což je odůvodněno zejména racionalizací celého řízení, neboť by nebylo vhodné, aby v řízení na straně žaloby vystupovalo více žalobců, jejichž stanoviska by se v řízení před Ústavním soudem mohla rozcházet.

Obecná koncepce neodpovědnosti prezidenta z výkonu jeho funkce a jeho nestíhatelnost pro trestné činy, popřípadě pro správní delikty, zůstává navrženou změnou Ústavy nedotčena.

K bodům 8 a 9 (čl. 66)

V rámci čl. 66 dochází, vedle legislativně technické úpravy související s vypuštěním obsoletních ustanovení o vyhlášení referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii, i ke změně koncepce přechodu některých pravomocí prezidenta na jiné ústavní činitele v době, kdy je úřad prezidenta uvolněn. Tyto změny přitom sledují zájem na racionalizaci této úpravy.

Konkrétně se zde navrhuje, aby v případě uvolnění úřadu prezidenta již nebyly volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu vyhlašovány předsedou vlády, ale aby volby do Poslanecké sněmovny v takovém případě vyhlašoval předseda Senátu a volby do Senátu naopak předseda Poslanecké sněmovny. Smyslem je, aby ústavní činitel, na něhož daná pravomoc přechází, nemohl být motivován určitou pravomoc ve vlastním zájmu nerealizovat. Tím Ústava bude dávat efektivnější pojistku proti případným ústavním krizím. V případě přechodu ostatních pravomocí, než je vyhlašování voleb do Poslanecké sněmovny a Senátu, nedochází předloženým návrhem k žádnému věcnému posunu oproti současné ústavní úpravě.

K čl. II

Novela ústavního zákona nabude účinnosti dnem 1. října 2012, výjimkou ustanovení čl. I novelizačních bodů 6 a 7, která nabudou účinnosti dnem 8. března 2013. Ustanovení s odloženou účinností obsahují změnu právní úpravy odpovědnosti prezidenta za velezradu, včetně změnu podmínek pro podání ústavní žaloby Senátu proti prezidentu.

Takto stanovená data zohledňují skutečnost, že dnem 7. března 2013 končí mandát současného prezidenta, a současně zahrnují dostatečnou legisvakanční lhůtu potřebnou pro řádnou aplikaci navrhovaných změn Ústavy.

Obecné datum nabytí účinnosti dnem 1. října 2012 je stanoveno tak, aby při dodržení termínů pro vyhlášení a konání volby prezidenta republiky již bylo možné nového prezidenta volit v přímých volbách. Takto navržené datum je i v souladu s předpokládaným datem nabytí účinnosti připravovaného volebního zákoníku, který mj. v návaznosti na změny Ústavy podrobněji upraví i přímou volbu prezidenta; stejné datum nabytí účinnosti se předpokládá i pro přijetí dalších novel zákonů v souvislosti s přijetím volebního zákoníku.

Odložená účinnost čl. I bodů 6 a 7, které obsahují novou úpravu tzv. impeachmentu, je zvolena proto, aby se nová ustanovení uplatnila až vůči prezidentu, který vzejde z přímých voleb. Právě se zavedením přímé volby totiž přímo souvisí posílení odpovědnosti prezidenta. Současně je tímto způsobem nutné vyloučit možné pochybnosti o retroaktivitě navržené právní úpravy ve vztahu ke stávajícímu prezidentu. Navržená úprava v tomto ohledu není retroaktivní, a to ani nepravě. Dělená účinnost byla přitom shledána jako vhodnější řešení, než by bylo přijímání přechodného ustanovení ve vztahu ke stávajícímu prezidentovi.

V Praze dne 15. června 2011

RNDr. Petr Nečas v. r.
předseda vlády

JUDr. Jiří Pospíšil v. r.
ministr spravedlnosti
a předseda Legislativní rady vlády

Platné znění vybraných částí ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR,
ve znění pozdějších ústavních zákonů, s vyznačením navrhovaných změn

HLAVA TŘETÍ

Moc výkonná

PREZIDENT REPUBLIKY

Čl. 54

- (1) Prezident republiky je hlavou státu.
- ~~(2) Prezidenta republiky volí Parlament na společné schůzi obou komor.~~
- (2) Prezident republiky je volen v přímých volbách.**
- (3) Prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný.

Čl. 55

Prezident republiky se ujímá úřadu složením slibu. Volební období prezidenta republiky trvá pět let a začíná dnem složení slibu.

Čl. 56

~~Volba se koná v posledních třiceti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, koná se volba do třiceti dnů.~~

(1) Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

(2) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel nadpoloviční většinu platných hlasů oprávněných voličů. Není-li takový kandidát, koná se za čtrnáct dnů po začátku prvního kola volby druhé kolo volby, do kterého postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby. Při rovnosti hlasů postupují do druhého kola volby všichni kandidáti, kteří v prvním kole volby získali nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů, a nejsou-li takoví kandidáti alespoň dva, postupují i kandidáti, kteří obdrželi druhý nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů.

(3) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který obdržel ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Je-li takových kandidátů více, prezident republiky není zvolen a do deseti dnů se vyhlásí nová volba prezidenta republiky.

(4) Pokud kandidát, který postoupil do druhého kola volby, přestane být volitelný za prezidenta republiky před druhým kolem volby anebo se práva kandidovat vzdá, postupuje do druhého kola volby kandidát, který v prvním kole volby získal další nejvyšší počet platných hlasů oprávněných voličů. Druhé kolo volby se koná i tehdy, účastní-li se ho pouze jeden kandidát.

(5) Navrhovat kandidáta je oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České

republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů.

(6) Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

(7) Volba prezidenta republiky se koná v posledních šedesáti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky, nejpozději však třicet dnů před uplynutím volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, koná se volba prezidenta republiky do devadesáti dnů.

(8) Volbu prezidenta republiky vyhlašuje předseda Senátu nejpozději devadesát dnů před jejím konáním. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Senátu volbu prezidenta republiky nejpozději do deseti dnů poté a zároveň nejpozději osmdesát dnů před jejím konáním.

(9) Není-li funkce předsedy Senátu obsazena, vyhlašuje volbu prezidenta republiky předseda Poslanecké sněmovny.

Čl. 57

(1) Prezidentem republiky může být zvolen občan, který je volitelný do Senátu.

(2) Nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.

Čl. 58

~~(1) Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně deset poslanců nebo deset senátorů.~~

~~(2) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců i nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.~~

~~(3) Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a všech senátorů, koná se do čtrnácti dnů druhé kolo volby.~~

~~(4) Do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu.~~

~~(5) Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola postupuje kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů.~~

~~(6) Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.~~

~~(7) Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve druhém kole, koná se do čtrnácti dnů třetí kolo volby, v němž je zvolen ten z kandidátů druhého kola, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů.~~

~~(8) Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve třetím kole, konají se nové volby.~~

Další podmínky výkonu volebního práva při volbě prezidenta republiky, jakož i podrobnosti navrhování kandidátů na funkci prezidenta republiky, vyhlásování a provádění volby prezidenta republiky a vyhlásování jejího výsledku a soudní přezkum stanoví zákon.

Čl. 59

(1) Prezident republiky složí slib do rukou předsedy ~~Poslanecké sněmovny~~ **Senátu** na společné schůzi obou komor.

(2) Slib prezidenta republiky zní: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“

Čl. 60

Odmítne-li prezident republiky složit slib nebo složí-li slib s výhradou, hledí se na něho, jako by nebyl zvolen.

Čl. 61

Prezident republiky se může vzdát svého úřadu do rukou předsedy ~~Poslanecké sněmovny~~ **Senátu**.

Čl. 62

Prezident republiky

- a) jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- b) svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- c) rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- d) pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- e) jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- f) jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,
- g) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zahlazuje odsouzení,
- h) má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- i) podepisuje zákony,
- j) jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- k) jmenuje členy Bankovní rady České národní banky,;
- l) ~~vyhlašuje referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek.~~

Čl. 63

(1) Prezident republiky dále

- a) zastupuje stát navenek,
- b) sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- c) je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- d) přijímá vedoucí zastupitelských misí,
- e) pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- f) vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
- g) jmenuje a povyšuje generály,
- h) propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
- i) jmenuje soudce,
- j) má právo udělovat amnestii.

(2) Prezidentovi republiky přísluší vykonávat i pravomoci, které nejsou výslovně v ústavním zákoně uvedeny, stanoví-li tak zákon.

(3) Rozhodnutí prezidenta republiky vydané podle odstavců 1 a 2 vyžaduje ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.

(4) Za rozhodnutí prezidenta republiky, které vyžaduje spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády, odpovídá vláda.

Čl.64

(1) Prezident republiky má právo účastnit se schůzí obou komor Parlamentu, jejich výborů a komisí. Udělí se mu slovo, kdykoliv o to požádá.

(2) Prezident republiky má právo účastnit se schůzí vlády, vyžádat si od vlády a jejích členů zprávy a projednávat s vládou nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.

Čl. 65

(1) Prezidenta republiky nelze zadržet, trestně stíhat ani stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt.

(2) Senát může se souhlasem Poslanecké sněmovny podat ústavní žalobu proti prezidentu republiky k Ústavnímu soudu, a to pro velezradu nebo pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku; velezradou se rozumí jednání prezidenta republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu. Ústavní soud může na základě ústavní žaloby Senátu rozhodnout o tom, že prezident republiky ztrácí prezidentský úřad a způsobilost jej znovu nabýt.

(3) K přijetí návrhu ústavní žaloby Senátem je třeba souhlasu třípětinové většiny přítomných senátorů. K přijetí souhlasu Poslanecké sněmovny s podáním ústavní žaloby je třeba souhlasu třípětinové většiny všech poslanců; nevysloví-li Poslanecká sněmovna souhlas do tří měsíců ode dne, kdy o něj Senát požádal, platí, že souhlas nebyl dán.

(3–4) Trestní stíhání pro trestné činy spáchané po dobu výkonu funkce prezidenta republiky je navždy vyloučeno.

Čl. 66

Uvolní-li se úřad prezidenta republiky a nový prezident republiky ještě není zvolen nebo nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat a usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát, přísluší výkon funkcí podle ~~čl. 63 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j),~~ **čl. 63 odst. 1 písm. a) až e) a h) až j) a** čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády. Předsedovi Poslanecké sněmovny přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkcí prezidenta republiky podle ~~čl. 62 písm. a), b), c), d), e), k), l)~~ **čl. 62 písm. a) až e) a k) a dále čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Senátu;** uvolní-li se úřad prezidenta republiky v době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon těchto funkcí předsedovi Senátu, **kterému též přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkce prezidenta republiky podle čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny.**

[...]

Čl.87

(1) Ústavní soud rozhoduje

- a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem,
- b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem,
- c) o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu,
- d) o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod,
- e) o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora,
- f) v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu funkcí poslance nebo senátora podle čl. 25,
- g) o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky podle čl. 65 odst. 2,
- h) o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66,
- i) o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu, které je pro Českou republiku závazné, pokud je nelze provést jinak,
- j) o tom, zda rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí týkající se činnosti politické strany je ve shodě s ústavními nebo jinými zákony,
- k) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu,;
- ~~l) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí,~~

~~m) o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení.~~

(2) Ústavní soud dále rozhoduje o souladu mezinárodní smlouvy podle čl. 10a a čl. 49 s ústavním pořádkem, a to před její ratifikací. Do rozhodnutí Ústavního soudu nemůže být smlouva ratifikována.

(3) Zákon může stanovit, že namísto Ústavního soudu rozhoduje Nejvyšší správní soud

a) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákonem,

b) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.

[...]